

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

2 жовтня 2025 року

Біла Церква

2025

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Комарова Н.В., д-р філософії.
Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 78 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Результати експерименту узгоджуються з даними сучасних досліджень. Ефективність пригнічення тічки, зафіксована у 93,8 % випадків, співставна з показниками «ультранизького» протоколу [5], де також відзначено зворотність циклу після завершення курсу.

Такі виявлені побічні ефекти, як підвищення ваги тіла та помірне зниження активності – відповідають описаним у клінічних оглядах [2] і не виходять за межі очікуваного профілю безпеки. Це підтверджує висновок про те, що саме доза та тривалість визначають ризики, а короткі курси з мінімальними дозами залишаються відносно безпечними.

Таким чином застосування мегестролу ацетату у дозі 5 мг 1 раз на 14 днів протягом 4 місяців забезпечує ефективне пригнічення тічки у 93,8 % кішок, що підтверджує доцільність короточасних низькодозових схем. Виявлені побічні явища (збільшення маси тіла та зниження активності) мали помірний характер і не призвели до серйозних ускладнень, що узгоджується з літературними даними про можливі наслідки при обмежених курсах. Відновлення статевої циклічності у терміни 2–4 місяці після відміни препарату підтверджує зворотний характер впливу мегестролу та можливість подальшого використання тварин у племінному розведенні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Insights into breeding management and contraception in catteries — What we learned from an online survey / E. Schaper et al. *Theriogenology*. 2025. Vol. 239. 117385 p. PMID: 40081001. DOI:10.1016/j.theriogenology.2025.117385
2. Romagnoli S. Progestins to control feline reproduction: Historical abuse of high doses and potentially safe use of low doses. *Journal of Feline Medicine and Surgery*. 2015. Vol. 17 (9). P. 743–752. DOI:10.1177/1098612X15594987
3. Low-dose megestrol acetate revisited: A viable adjunct to surgical sterilization in free roaming cats? / L.H. Greenberg et al. *Veterinary Journal*. 2013. Vol. 197 (3). P. 285–292. DOI:10.1016/j.tvjl.2013.01.038
4. Alliance for Contraception in Cats & Dogs (ACC&D). Short-term use of megestrol acetate for estrus prevention in cats when surgery is delayed. Position Statement. 2022 (updated Dec). 8 p.
5. Efficacy, safety and interval from end of treatment to estrus in cats treated with an ultra-low dose megestrol acetate protocol for suppression of reproductive activity / M. Pereira et al. *Theriogenology*. 2025. Vol. 205. 117530 p. PMID: 40532455. DOI:10.1016/j.theriogenology.2025.117530

УДК 636.2.09:618.11:616-08

ІВАСЕНКО Б.П., канд. вет. наук, **ВЛАСЕНКО С.А.**, д-р вет. наук, **ЄРОШЕНКО О.В.**, канд. вет. наук, **ОРДІН Ю.М.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ТЕРАПІЯ КОРІВ ЗА КІСТОЗІВ ЯЄЧНИКІВ

Вивчали поширення кістозів серед корів голштинської породи. Діагностували фолікулярні кісти у 14,5 % маточного поголів'я. частіше порушення репродуктивної функції діагностували серед корів після 60-го дня лактації. Встановлено високу терапевтичну ефективність та застосування гормональних схем терапії.

Ключові слова: корови, репродукція, кісти, ензапрост, сурфагон, тільність.

IVASENKO B.P., candidate of veterinary sciences, **VLASSENKO S.A.**, doctor of veterinary sciences, **YEROSHENKO O.V.**, candidate of veterinary sciences, **ORDIN Yu.M.**, candidate of veterinary sciences
Bila Tserkva national agrarian university

THERAPY OF COWS FOR OVARIAN CYSTOSES

The prevalence of cystosis among Holstein cows was studied. Follicular cysts were diagnosed in 14.5% of the uterine population. More often, reproductive dysfunction was diagnosed among cows after the 60th day of lactation. High therapeutic efficacy and the use of hormonal therapy regimens were established.

Keywords: cows, reproduction, cysts, enzaprost, surfagon, pregnancy.

Відповідно до інформації, що одержана з сучасних джерел літератури, порушення репродуктивної функції у корів виникають на фоні секреції лютеїнізуючого гормону під час еструсу, як наслідок порушень дії гіпоталамо-гіпофізарно-оваріально-маткової системи.

Причини, які сприяють до кістозів яєчників та їх зворотній процес частіше мають поліетіологічне походження [1,2]. Питанням вивчення порушень репродуктивної системи у самок свої праці присвятили численні вітчизняні і закордонні дослідники [3-5], проте етіологія патологій статевих гонад та методи їх терапії вивчено недостатньо.

За мету роботи ми обрали вивчити поширення кістозів яєчників та удосконалити і запровадити діагностичні та лікувально-профілактичні методи в умовах конкретного господарства.

Аналізуючи одержані нами результати досліджень за 2023–2024 роки, корів з порушеннями статевої циклічності встановили, що частота кістозів становила від 9,7 % до 22,7%.

Всі тварини, у яких діагностували кісти, мали період лактації від 30 до 120 доби і більше після розтелу. Більшість із них мали пік лактації (30–90 доба після родів). Високий рівень продуктивності міг бути сприятливим чинником до неповноцінності перших статевих циклів після розтелу під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників (табл. 1).

Таблиця 1 – Діагностика кістозів яєчників у корів після отелення, n=186

Днів після отелу	Досліджено неплідних корів (голів)	%	Із них з кістозами (голів)	%
30–60	72	38,7	7	9,7
61–90	58	31,2	9	15,5
91–120	34	18,3	6	17,6
121 і >	22	11,8	5	22,7
Разом	186	100,0	27	14,5

За вказаний період нами було досліджено 186 корів з ознаками анафродизії. З наведених даних ми бачимо, що у 27 корів (14,5 %) діагностували кісти яєчників. При цьому, серед неплідних корів саме кістози яєчників мали тенденцію до зростання залежно від інтервалу після родів. Так, із 72 корів у 7 (9,7 %) кісти діагностували у період з 30-ї до 60-ї доби після отелу. З 61 по 90; 91–120 та 121 і більше днів цей відсоток складав 15,5 %; 17,6 % та 22,7 % відповідно.

Нас зацікавило питання щодо виникнення та діагностики кіст яєчників у корів в різні пори року одержані нами результати ми наводимо у таблиці 2.

Таблиця 2 – Діагностика кістозів яєчників у корів залежно від сезону, n=186

Пора року	Досліджено неплідних корів (голів)	%	Із них з кістозами (голів)	%
Зима	43	23,1	7	16,3
Весна	68	36,6	9	13,2
Літо	40	21,5	7	17,5
Осінь	35	18,8	4	11,4
Разом	186	100,0	27	14,5

Аналізуючи одержані результати, ми не виявили достовірної різниці у частоті порушень стероїдогенезу у різні пори року. Так, частіше кісти діагностували влітку – 17,5 %, а у зимову, весняну та осінню пору ці показники становили 16,3 %; 13,2 % та 11,4 % відповідно. Зазначене вказує на те, що порушення функції відтворення у корів швидше впливає не пора року, а зростання часу післяотельного періоду та порушення фолікулогенезу.

Для визначення терапевтичної ефективності було сформовано дві групи корів, яких ми лікували двома різними схемами. У першій групі було 14 корів, яких лікували за схемою: перший (нульовий) день коровам вводили по 2 мл овареліну та на дев'ятий і двадцятий дні по 5 мл ензапросту. З 21 по 25 день у цих корів виявляли тічку та осіменяли. Коровам другої групи у перший день лікування внутрішньом'язово вводили 10 мл інтравіту та у перший, другий, третій, четвертий, п'ятий дні по 5 мл сурфагону. У період з 21 по 25 день у цих корів

виявляли тітку і осіменяли. Щодо ефективності терапії та її результати наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Ефективність лікування корів за кісто зів яєчників

Групи корів	Кількість корів у групі	Прийшли в охоту та були осіменені		Стали тільними	
		п	%	п	%
Перша	14	12	85,7**	10	71,4**
Друга	13	6	46,1	5	38,5

**P≤0,01.

У першій групі охоту проявили 85,7 % корів, а 71,4 % стали тільними. У той же час у другій групі ці показники становили лише 46,1 % та 38,5 % відповідно.

Таким чином, на основі проведеної нами роботи, ми можемо зробити висновок, що використання гормонотерапії корів за фолікулярних кіст є доволі результативним і дозволяє покращувати показники відтворної здатності корів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Contribution of key elements of nutritional metabolism to the development of cystic ovarian disease in dairy cattle / N.C. Gareis et al. Theriogenology. 2023. 197. P. 209–223. DOI:10.1016/j.theriogenology.2022.12.003. Epub 2022 Dec 5. PMID: 36525860.
2. BorŞ S.I., BorŞ A. Ovarian cysts, an anovulatory condition in dairy cattle. J Vet Med Sci. 2020. 82 (10). P. 1515–1522. DOI:10.1292/jvms.20-0381. Epub 2020 Aug 18. PMID: 32814749; PMCID: PMC7653308.
3. Regulatory RNA Networks in Ovarian Follicular Cysts in Dairy Cows: Implications for Human Polycystic Ovary Syndrome / R. Kasimanickam et al. Genes (Basel). 2025. 16 (7). 791 p. DOI:10.3390/genes16070791. PMID: 40725447; PMCID: PMC12294580.
4. Пелих К.С., Федоренко С.Я. Поширеність кіст яєчників у корів за їх неплідності. Ветеринарія, технології тваринництва та природокористування. 2019. № 3. С. 225–229. DOI:10.31890/vtpp.2019.03.30
5. Efficiency of a Modified Ovulation Synchronization Program in the Treatment of Ovarian Cysts in Dairy Cattle / D. Haldi et al. Animals (Basel). 2025. 15 (7). 995 p. DOI:10.3390/ani15070995. PMID: 40218388; PMCID: PMC11987941.

УДК 636.2.09:618.2:516-08

СЛУЧ О.В., аспірант

Науковий керівник – ВЛАСЕНКО С.А., д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЗАПЛІДНЕНІСТЬ КОРІВ, ЯК ІНДИКАТОРНИЙ ПОКАЗНИК РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я МОЛОЧНОГО СТАДА

Встановлений негативний пролонгований вплив розвитку у корів післяродових субінволюції, метриту та кетоз під час пуерперію на відновлення їх статеві циклічності та заплідненість

Ключові слова. Корови, субінволюція, метрит, кетоз, заплідненість.

SLUCH O.V., postgraduate, VLASENKO S.A., doctor of veterinary sciences

Bila Tserkva national agrarian university

FERTILITY OF COWS AS AN INDICATOR OF THE REPRODUCTIVE HEALTH OF THE DAIRY HERD

Negative prolonged impact of the development of postpartum subinvolvement, metritis and ketosis in cows during the puerperium on the restoration of their sexual cyclicity and fertility has been established,

Keywords: Cows, subinvolvement, metritis, ketosis, fertility.

Менеджмент сучасної молочної ферми направлений на забезпечення інтенсивної репродукції високопродуктивних корів. В свою чергу, відтворення молочної стада, як економічна складова виробництва молока, істотно залежить від рівня заплідненості корів [1, с. 4]. Заплідненість корів визначається як відношення кількості корів, які стали тільними, до кількості осіменених і відображає не лише технологічну ефективність, а й характеризує